

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Приймальної комісії

Бердянського державного

педагогічного університету

«30» травня 2023

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування
«Педагогіка та фахові методики початкового навчання»

Освітній ступінь:	магістр
Основа вступу:	світній ступінь бакалавр або магістр (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліст)
Спеціальність:	013 Початкова освіта
Термін навчання:	1 рік 4 місяці

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка.....	3
2. Зміст програми.....	4
3. Питання.....	28
4. Критерії оцінювання.....	31
5. Список рекомендованої літератури.....	32

1. Пояснювальна записка

Мета вступного фахового випробування для вступу на здобуття освітнього ступеня магістр: з'ясувати підготовленість вступника до здобуття вищої освіти за освітнім ступенем «магістр» зі спеціальності 013 Початкова освіта для формування рейтингового списку та конкурсного відбору вступників у межах ліцензованого обсягу спеціальності.

Форма фахового вступного іспиту – Усний іспит.

Усний іспит – це теоретичні завдання, виконання яких дає можливість виявити підготовленість вступника до здобуття вищої освіти.

Загальна кількість завдань – 2.

Формат проведення фахового вступного іспиту.

Фаховий вступний іспит проводиться дистанційно з використанням платформи (програмне забезпечення) для проведення відеоконференцій Zoom.

У встановлений розкладом час початку фахового вступного іспиту члени фахової атестаційної комісії розпочинають відеоконференцію, долучають до неї вступників, здійснюють автентифікацію вступників та інформують їх про правила проведення вступного іспиту та часові обмеження.

Автентифікації вступника передбачає:

– встановлення аудіо та візуального контакту зі вступником на платформі відеоконференцій;

– показ документа, що посвідчує особу (паспорт громадянина України у формі книжечки або картки, паспорт громадянина України для виїзду за кордон у тому числі Е-паспорт, Е-паспорт для виїзду за кордон, Е-документ).

На початку фахового вступного іспиту члени фахової атестаційної комісії рандомно задають 2 питання з переліку, поданому у програмі.

Вступник готує відповіді на питання і в режимі відеоконференції відповідає на них та на додаткові запитання членів фахової атестаційної комісії.

Члени фахової атестаційної комісії оцінюють відповіді вступників вищої освіти.

Результати фахового вступного іспиту оголошуються не пізніше наступного дня після його проведення шляхом розміщення відповідних відомостей на офіційному вебсайті Бердянського державного педагогічного університету bdrp.org.ua у вкладці ВСТУПНИКУ.

У разі повітряної тривоги під час складання фахового вступного іспиту, іспит призупиняється, учасники можуть пройти до укриття. Після відбою повітряної тривоги, учасники можуть продовжити складання фахового вступного іспиту.

2. Зміст програми

ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ

Предмет і завдання педагогіки

Педагогіка як наука, її становлення та розвиток. Поняття «педагогіка». Основні етапи становлення: донауковий, концептуальний, системний. Стадії розвитку педагогіки: народна педагогіка, духовна педагогіка, світська педагогіка.

Предмет педагогіки. Різні підходи до його визначення. Основні категорії педагогіки. Джерела розвитку педагогіки. Основні проблеми, що розробляє педагогіка.

Функції педагогічної науки: теоретична (дослідження законів, закономірностей педагогічних явищ і процесів, обґрунтування змісту, принципів, методів і форм навчання і виховання), теоретично-прикладна (вивчення педагогічного досвіду і створення на його базі педагогічної теорії, експериментальне дослідження педагогічної діяльності, вироблення педагогічної технології).

Структура педагогічної науки, її галузі. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Завдання педагогіки на сучасному етапі. Напрями, течії зарубіжної педагогіки.

Логіка і методика педагогічних досліджень

Сутність і особливості наукових досліджень у педагогіці.

Методологія педагогіки. Характеристика методів науково-педагогічного дослідження: емпіричні (педагогічне спостереження, педагогічний експеримент, педагогічне опитування, вивчення шкільної документації та учнівських робіт, рейтингу, узагальнення незалежних характеристик, психолого-педагогічного тестування, аналізу результатів діяльності учня, соціометрії); теоретичні (аналіз, синтез, індукція та дедукція, порівняння, класифікація, узагальнення, абстрагування, конкретизація, моделювання); математичні та статистичні методи (реєстрування, ранжування, моделювання, вимірювання).

Етапи педагогічного дослідження: визначення проблеми дослідження; вивчення поставлених наукових фактів, положень, висновків; вивчення шкільної практики; формулювання гіпотези; здійснення експериментальної роботи; вивчення передового досвіду; зіставлення експериментальних даних з масовою практикою; узагальнення результатів дослідження, формулювання наукових висновків; оформлення результатів дослідження, впровадження їх у життя.

Розвиток, виховання і формування особистості

Поняття розвитку і формування особистості.

Напрями розвитку людини: анатомо-фізіологічний, психічний, соціальний.

Види розвитку і формування особистості: стихійний, цілеспрямований, саморозвиток і самоформування.

Основні фактори розвитку і формування особистості: біологічний, соціальний, виховання, активна діяльність особистості.

Закономірності та рушійні сили розвитку особистості.

Зарубіжні теорії розвитку особистості.

Мета та завдання національного виховання

Поняття мети виховання. Фактори, які впливають на визначення мети виховання.

Проблема мети виховання у працях видатних педагогів: М. Пирогова, Г. Ващенко, К.Д. Ушинського, А.С. Макаренка, В.О. Сухомлинського.

Сучасне звучання головної мети виховання. Мета виховання у контексті державних документів про освіту і виховання.

Завдання основних напрямів всебічного розвитку особистості. Завдання розумового, морального, естетичного, трудового, фізичного виховання.

Зарубіжна педагогіка про мету виховання (неопозитивізму, прагматизму, екзистенціалізму, гуманістична).

Цілісний педагогічний процес

Сутність і динаміка розвитку педагогічного процесу.

Основні компоненти педагогічного процесу.

Закономірності і принципи педагогічного процесу.

Технологія педагогічного процесу.

Основні напрями вдосконалення педагогічного процесу: гуманізація і демократизація, забезпечення суб'єктивності виховання, урахування закономірностей і принципів педагогічного процесу; інтеграція науки, освіти і практики; підвищення науково-теоретичного рівня і зміцнення практичної спрямованості; оптимізація; інтенсифікація; вдосконалення підготовки вихователів та їх педагогічної майстерності; використання сучасних технологій і методів навчання і виховання; технічне переобладнання педагогічного процесу.

ДИДАКТИКА

Дидактика як галузь педагогіки

Дидактика як теорія освіти і навчання. Об'єкт і предмет дидактики. Функції дидактики. Завдання дидактики. Історія становлення та розвитку дидактики.

Основні категорії дидактики: освіта (загальна, політехнічна, професійна), зміст освіти, знання, уміння, навички, навчання, викладання, учіння, закономірності навчання, принципи навчання, методи навчання, форми організації навчання, контроль результатів навчання.

Система дидактичних дисциплін: загальна дидактика, вікова дидактика, галузева дидактика, часткові дидактики.

Зв'язки дидактики з іншими науками (суспільними, психологічними, біологічними та ін.).

Українська народна дидактика, її мета, завдання та зміст.

Зміст освіти в національній школі

Поняття змісту освіти. Компоненти змісту освіти: знання про природу, суспільство, мислення, техніку, способи діяльності; досвід здійснення відомих способів діяльності (уміння та навички особистості); досвід творчої діяльності; досвід ціннісного ставлення до навколишнього світу.

Історичний характер змісту освіти. Теорії формування змісту освіти: формальної освіти, матеріальної освіти, дидактичного прагматизму (утилітаризму), структуралізму, проблемно-комплексного навчання. Сучасні вимоги до відбору змісту освіти. Оновлення змісту освіти в умовах реформування школи.

Державний стандарт загальної середньої освіти. Нормативні документи змісту освіти: навчальний план (базовий, типовий, робочий), навчальні програми, підручники і навчальні посібники.

Зміст освіти зарубіжної школи.

Сутність процесу навчання

Поняття процесу навчання. Навчання як вид пізнавальної діяльності людини: загальна закономірність пізнання об'єктивної дійсності, спільне та відмінне в науковому та навчальному пізнанні, рушійні сили процесу навчання.

Функції процесу навчання: освітня, розвивальна, виховна, функція самовдосконалення особистості.

Структура процесу навчання: викладання, учіння; цільовий, стимуляційно-мотиваційний, змістовий, операційно-діяльнісний (методичний, процесуальний), контрольно-регулювальний, оцінно-результативний компоненти.

Діяльність учителя в процесі навчання: планування, організація та здійснення навчальної діяльності, стимулювання активності учнів, контроль за навчальним процесом та його регулювання, аналіз результатів діяльності, внесення коректив.

Навчально-пізнавальна діяльність учнів: під керівництвом учителя, самостійна. Психолого-педагогічні основи процесу засвоєння учнями знань, умінь, навичок.

Оптимізація та інтенсифікація процесу навчання.

Закономірності та принципи навчання

Поняття закономірностей педагогічного процесу. Загальні закономірності навчання. Часткові (конкретні) закономірності навчання:

дидактичні (змістовно-процесуальні), гносеологічні, психологічні, кібернетичні, соціальні, організаційні.

Закони дидактики як вищий рівень узагальнення залежності між явищами процесу навчання.

Поняття принципів навчання. Різні підходи до класифікації принципів навчання. Правила навчання.

Характеристика традиційних принципів навчання: спрямованість навчання на вирішення завдань освіти, розвитку і виховання; науковість навчання; систематичність і послідовність навчання; доступність навчання; зв'язок теорії з практикою; свідомість і активність учнів; наочність у навчанні; міцність засвоєння знань, умінь і навичок; індивідуальний підхід до учнів; емоційність навчання.

Нетрадиційні принципи навчання: демократизація; виховання здорової дитини; диференціація процесу навчання; оптимізація навчально-виховного процесу, нетрадиційність системи навчання.

Взаємозв'язок принципів навчання.

Методи та засоби навчання

Поняття методів навчання. Діалектика взаємозв'язку методів з іншими компонентами процесу навчання. Об'єктивна та суб'єктивна частина методу навчання. Функції методів навчання: стимуляційно-мотиваційна, навчальна, розвивальна, виховна, організаційна, контрольна-коригувальна. Прийом як частина методу і самостійна дидактична категорія.

Класифікація методів навчання. Різні підходи до класифікації методів навчання: за джерелом знань, характером пізнавальної діяльності учнів, ступенем керівництва навчальною роботою, дидактичною метою, зовнішньою формою прояву та внутрішньою сутністю, на основі цілісного діяльнісного підходу до процесу навчання; бінарні та полінарні класифікації методів навчання.

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: словесні, наочні, практичні; індуктивні, дедуктивні, традиційні, аналітичні, синтетичні, методи аналогії, порівняння; пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу, частково-пошукові, дослідницькі; методи роботи під керівництвом учителя, методи самостійної роботи учнів.

Методи стимулювання навчальної діяльності учнів: пізнавальні ігри, навчальні дискусії, роз'яснення значущості навчання, висування навчальних вимог, заохочення й осудження в учінні.

Методи контролю і самоконтролю в навчанні: усний, письмовий, графічний, практичний, тестовий, програмований контроль; взаємоконтроль, самоконтроль і самооцінка.

Критерії вибору і поєднання методів навчання: врахування загальної мети освіти і виховання, закономірностей і принципів навчання, особливостей навчального предмета, змісту навчального матеріалу, типу уроку, вікових особливостей учнів, рівня підготовки вчителя.

Поняття про засоби навчання. Характеристика дидактичних засобів, особливості їхнього застосування в процесі навчання.

Форми організації навчання

Поняття форм організації навчання. Класифікація форм організації навчання за кількістю учнів, місцем навчання, часом проведення, дидактичною метою, ступенем складності, тривалістю навчання. Генезис систем навчання: індивідуальна, індивідуально-групова, групова, класно-урочна, белл-ланкастерська, мангеймська, вінетка-план, батавія-план, дальтон-план, бригадно-лабораторна, «колективний спосіб навчання», план Л. Трампа. Характеристика класно-урочної системи навчання в сучасній загальноосвітній школі.

Урок як форма організації навчання. Вимоги до уроку: загальні, дидактичні, виховні, розвивальні, санітарно-гігієнічні.

Типи і структура уроків: урок засвоєння нових знань; урок формування вмінь і навичок; урок застосування знань, умінь і навичок; урок узагальнення і систематизації знань, урок перевірки, оцінювання та корекції знань, умінь і навичок; комбінований урок.

Нестандартні уроки: інтегровані, міжпредметні, театралізовані, з різновіковим складом, уроки – ділові ігри, уроки – рольові ігри, уроки-конференції, уроки-змагання, уроки-диспути, уроки-пошуки, уроки-психотренінги тощо.

Організація навчальної діяльності учнів на уроці: фронтальна, групова, парна, індивідуальна робота.

Підготовка вчителя до уроку. Зміст попередньої та безпосередньої підготовки вчителя до уроку.

Позаурочні форми організації навчання: семінарські заняття, практикуми, факультативи, навчальні екскурсії, предметні гуртки, домашня навчальна робота, консультації.

Моніторинг навчальних досягнень учнів

Предмет і функції моніторингу навчальних досягнень учнів. Принципи моніторингу успішності навчання: індивідуальний характер, систематичність, різноманітність форм проведення, всебічність, об'єктивність, порівнянність, адекватність, прогностичність, гласність, диференційованість. Етапи здійснення моніторингу якості навчання. Складові моніторингу навчальних досягнень: перевірка, оцінювання та облік успішності навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Перевірка знань, умінь та навичок учнів. Види перевірки: попередня, поточна, періодична (тематична), підсумкова (заклучна). Форми перевірки: фронтальна, групова, індивідуальна, комбінована, самоконтроль; заліки та екзамени. Методи перевірки.

Тестування навчальних досягнень учнів. Класифікація тестів за структурою відповіді. Види тестів закритого і відкритого типів. Вимоги до

змісту тестів: відповідність освітнім стандартам, предметна чистота, значимість, повнота, репрезентативність, системність, комплексність і збалансованість, варіативність. Особливості застосування тестів під час здійснення різних видів перевірки.

Оцінювання знань, умінь, навичок учнів. Поняття компетентності як результату засвоєння учнями змісту освіти. Характеристика основних груп компетентностей учнів. Критерії та норми оцінювання рівнів навчальних досягнень учнів за 12-бальною шкалою. Види оцінювання: поточне, тематичне, підсумкове.

Облік результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Неуспішність учнів і шляхи її подолання.

Технології навчання

Поняття технології навчання. Істотні ознаки технології навчання: цілеспрямованість, ефективність, алгоритмізація, оцінка результатів, коригованість, відтворюваність, економічність.

Таксономія цілей навчання. Характеристика навчальних цілей у когнітивній, афективній та психомоторній сферах діяльності особистості. Послідовність етапів здійснення технологічних операцій. Визначення коефіцієнта засвоєння учнями навчального матеріалу.

Класифікація технологій навчання за дидактичною метою та шляхом її досягнення.

Сутність пояснювально-ілюстративного навчання.

Програмоване навчання. Програма управління процесом засвоєння знань, умінь і навичок. Типи навчальних програм: лінійна, розгалужена, комбінована.

Модульно-рейтингове навчання. Модуль як автономна змістовно-процесуальна одиниця навчання. Рейтингова система оцінювання результатів навчання.

Диференційоване навчання. Види диференціювання. Диференційоване навчання в умовах поділу учнів класу на групи. Групи учнів за навчальними можливостями.

Розвивальне навчання. Принципи розвивального навчання в дидактичній системі Л. В. Занкова. Теорія навчальної діяльності як наукове підґрунтя системи розвивального навчання Д. Б. Ельконіна – В. В. Давидова.

Особистісно орієнтоване навчання. Принцип суб'єктивності освіти як основа особистісно орієнтованого навчання. Характеристика особистісно орієнтованих ситуацій.

Теорія поетапного формування розумових дій. Сутність процесу інтеріоризації соціального досвіду. Орієнтовна, виконавча, контрольна складові навчальної дії. Орієнтовна основа дії. Алгоритм поетапного формування розумових дій.

Проблемне навчання. Навчальна проблема. Класифікація навчальних проблем. Проблемна ситуація. Типи проблемних ситуацій. Послідовність етапів розв'язання навчальної проблеми. Рівні проблемного навчання.

Проектне навчання. Класифікація проектів за різними типологічними ознаками. Алгоритм роботи над проектом.

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ВИХОВАННЯ

Суть процесу виховання

Основні положення теорії виховання в ретроспективі. Виховання як процес цілеспрямованого формування особистості.

Структура виховного процесу. Компоненти вихованого процесу: мета, завдання, зміст, методи, форми, засоби. Двосторонній характер виховання. Виховання та самовиховання – дві сторони єдиного процесу формування особистості. Етапи педагогічного керівництва самовихованням учнів. Прийоми самовиховання. Поняття про перевиховання. Структура перевиховання. Рушійні сили виховного процесу. Зовнішні та внутрішні протиріччя. Критерії вихованості.

Основні закономірності й принципи виховання

Поняття «закономірності», принципи виховання». Основні принципи виховання: цілеспрямованість; зв'язок з життям; єдність свідомості і поведінки; виховання в праці; виховання особистості в колективі; поєднання педагогічного керівництва з ініціативою і самодіяльністю учнів; повага до особистості вихованця з розумною вимогливістю до нього; індивідуальний підхід; наступність; єдність педагогічних вимог школи, сім'ї і громадськості. Принципи виховання у народній педагогіці.

Змістовий компонент виховного процесу

«Зміст виховання» як педагогічна проблема. Основні напрями виховання: Моральне виховання. Трудове виховання. Профорієнтація учнів. Етапи профорієнтаційної роботи. Естетичне виховання. Фізичне виховання. Екологічне виховання. Статеве виховання. Виховання несприйнятливості до алкоголю, нікотину, наркотиків. Національне виховання. Шляхи і засоби реалізації змісту кожного напрямку національного виховання.

Формування наукового світогляду. Розумове виховання. Суть світогляду. Формування світогляду в навчальній роботі. Формування світогляду в позакласній роботі. Характеристика народного світогляду. Науково-педагогічні вимоги до формування світогляду.

Загальні методи виховання

Поняття про методи виховання. Класифікація традиційних методів виховання. Характеристика методів формування свідомості. Характеристика методів організації діяльності і формування громадської поведінки. Характеристика методів стимулювання. Методи контролю, самоконтролю та самооцінки. Основні народно-педагогічні методи виховання словом рідної мови. Основні народно-педагогічні методи стимулювання, заохочення і спонукання дітей. Методи самовиховання. Перевиховання та його методи. Умови оптимального вибору і ефективного застосування методів виховання. Диференційований та індивідуальний підходи до виховання учнів.

Організаційні форми виховної роботи

Поняття форм організації виховної роботи. Позакласна виховна робота. Розмаїття масових, групових та індивідуальних форм виховної роботи. Колективні творчі справи (КТС). Колективне планування виховної роботи. Основні позашкільні установи, завдання і зміст їх роботи. Діагностика виховання.

Родинно-громадське та сімейне виховання

Сучасні проблеми сімейного виховання. Вплив атмосфери сімейного життя на виховання дитини, правопорушення дітей та причини їх виникнення. Традиції сімейного виховання. Авторитет батьків. Відповідність батьків за розвиток дитини. Права та обов'язки батьків. Традиційні та нетрадиційні форми роботи школи з батьками. Система роботи класного керівника з батьками. Участь громадськості у вихованні дітей. Спільна діяльність школи, сім'ї, громадськості і трудових колективів по організації дозвілля дітей.

Колектив та його вплив на особистість

Розкрити та проаналізувати функції дитячого колективу. Структура та розвиток колективу. Схема вивчення особистості учнів I-IX класі та колективу. Стадії розвитку дитячого колективу. Учніське самоврядування в класі та школі.

Система виховної роботи вчителя початкових класів

Положення про класного керівника. Функції класовода. Професіограма класного керівника. Зміст, форми, методи роботи класного керівника. Основні напрямки роботи класного керівника. Класний керівник і учнівський колектив. Завдання класного керівника щодо організації та згуртування класного колективу. Етапи розвитку колективу. Педагогіка паралельної дії. Робота класного керівника з батьками та громадськістю. Планування і облік роботи класного керівника.

Виховна робота з педагогічно занедбаними дітьми

Поняття «педагогічно занедбані діти». Особливості важковиховуваних дітей. Групи важковиховуваних дітей за ступенем педагогічної занедбаності. Негативні чинники, що зумовлюють появу важковиховуваних дітей. Перевиховання: функції, принципи, методи, шляхи, засоби перевиховання. Етапи перевиховання.

Дитячі та юнацькі громадські організації

Формальні та неформальні групи. Дитячі та юнацькі організації. Українська скаутська організація «Пласт»; Спілка Української молоді (Сум); Спілка піонерських організацій України (СПОУ); Українське дитячо-юнацьке товариство «СІЧ»; Асоціація гайдів України; Українське дитячо-юнацьке товариство «Сокіл»; Неформальний молодіжний рух.

ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Виникнення освіти і виховання у світовій цивілізації

Предмет і завдання історії педагогіки. Підходи світової науки до виникнення виховання як суспільного явища: біологізаторський, психологічний, релігійний та соціальний (трудовий). Виховання у первісному суспільстві: мета, особливості. Виникнення перших шкіл у світовій цивілізації. Виховання у Давній Греції і Давньому Римі.

Школа і педагогіка за часів Київської Русі

Традиційні засади виховання дітей в Київській Русі: мета, завдання. Соціальні умови становлення писемності та виникнення перших шкіл у Київській Русі. Підходи до розуміння процесу виникнення у східних слов'ян писемності. Розвиток освітніх установ. Зміст та організація навчання у Київській Русі. Методи навчання. Перекладна література та перші педагогічні пам'ятки Київської Русі.

Розвиток освіти і педагогічної думки епох Середньовіччя та Відродження

Загальна характеристика епохи Середньовіччя. Система середньовічних шкіл. Система лицарського виховання. Виникнення освіти для дівчат. Виникнення перших університетів у Західній Європі та організація навчання. Загальна характеристика культури й освіти епохи Відродження. Гуманістичні ідеї освіти й виховання. Виникнення братських шкіл в Україні. Діяльність Києво-Могилянської Академії.

Західноєвропейська педагогіка епохи Нового часу та Просвітництва

Світогляд Я.А. Коменського та його завдання щодо виховання особистості. Вікова періодизація та система навчання за Я.А. Коменським. Класно-урочна система та принципи навчання Я.А. Коменського. Педагогічні

ідеї Д. Локка. Система виховання Ж.-Ж. Руссо. Погляди на навчання і виховання. К. Гельвеція та Д. Дідро.

Школа і педагогічна думка XVIII-XIX ст.

Загальна характеристика освіти XVIII-XIX ст. Ідея гармонійного виховання І.Г. Песталоцці. Дидактика Ф. Дістервега. Теорія навчання й виховання Й. Гербарта. Українська школа і педагогіка періоду Руїни. Ідея народності та природовідповідності виховання Г. Сковороди. Педагогічна діяльність М.В. Ломоносова. Система освіти на правобережній Україні та Закарпатті (друга половина XVIII ст.).

Загальні тенденції світової педагогіки кінця XIX-XX ст.

Реформаторська педагогіка. Прагматична педагогіка Дж. Дьюї. Гуманістичні засади освіти й виховання. Рух нового виховання (М. Монтесорі, С. Френе). Ідея цілісного виховання Р. Штайнера. Ідеї навчання й виховання у педагогіці екзистенціалізму.

Освіта та педагогічна думка в Україні другої половини XIX - XX ст.

Стан освіти в Україні у II половині XIX ст. - початку XX ст. Педагогічні погляди К.Д. Ушинського. Організаційна і педагогічна діяльність М. Корфа. Ідея національного шкільництва М. Грушевського. Освітньо-педагогічні ідеї І. Франка та Л. Українки.

Українська школа і педагогіка XX ст.

Характеристика системи освіти XX ст. Життя і педагогічна діяльність А.С. Макаренка. Теорія і практика колективу за А.С. Макаренком. Ідея поєднання навчання з продуктивною працею А.С. Макаренка. Проблема сімейного виховання. Шляхи формування вчителя-вихователя та його педагогічної майстерності. Рольовий принцип педагогічної системи А.С. Макаренка. Життя і педагогічна діяльність В.О. Сухомлинського. Навчання і виховання дітей 6-річного віку. В. Сухомлинський про формування гуманної особистості. Морально-трудове виховання школярів. Етнічні засади родинного виховання. Ідеї становлення вчителя-словесника.

Утвердження освіти в Україні на сучасному етапі духовного та національного відродження

Утвердження демократичних державно-громадських засад освіти й виховання молоді. Реформування освіти на сучасному етапі розвитку українського суспільства. Утвердження шляхів та засобів національного виховання дітей та молоді. Особливості реформування професійної, вищої й педагогічної освіти.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

Методика навчання математики в початковій школі як наука

Предмет і завдання методики початкового навчання математики. Становлення методики навчання математики як науки.

Зв'язок методики з іншими науками: віковою психологією, дидактикою, методикою математики середньої школи, математикою та ін.

Методи наукового дослідження, що застосовуються в процесі розробки методики навчання початкового курсу математики.

Роль методичної науки в модернізації початкової математичної освіти.

Початковий курс математики як освітній предмет

Освітні, виховні та розвивальні завдання навчання математики в початковій школі. Місце початкового курсу в системі шкільного курсу математики.

Інваріативний і варіативний складники змісту початкової освіти. Компетентнісний підхід до змісту початкової математичної освіти.

Державний стандарт початкової освіти. Характеристика математичної освітньої галузі. Мета і завдання вивчення початкового курсу математики. Характеристика змістових ліній.

Аналіз програми з математики для початкової школи з позиції реалізації в ній компетентнісно-орієнтованого підходу до визначення освітніх досягнень здобувачів початкової освіти.

Особливості календарно-тематичного планування.

Елементарна математична підготовка дітей в дошкільних закладах. Наступність у навчанні математики між початковими і 5-6 класами.

Внутрішньо предметні та міжпредметні зв'язки.

Інтегровані курси, інтегровані уроки як умова для різнобічного розгляду базових понять, явищ, більш широкого охоплення змісту, порівняно з чинним, формування в учнів системного мислення, позитивно-емоційного ставлення до пізнання, економного використання освітнього часу.

Організація навчання математики в початковій школі

Багатоваріантність структури уроків математики. Урок математики та особливості його проведення за методичними системами чинних підручників. Вимоги до сучасного уроку математики. Умови здоров'язберігаючої організації освітнього процесу на уроках математики. Особливості проведення уроків математики в першому класі.

Підготовка вчителя до уроку. Відбір змісту, вибір методів, засобів та організаційних форм навчання (індивідуальних, групових, фронтальних) у відповідності з освітніми, виховними та розвивальними завданнями даного уроку.

Система контролю та оцінювання освітніх досягнень учнів початкової школи. Особливості оцінювання в 1-2 та 3-4 класах. Формувальне оцінювання.

Особливості організації моніторингового дослідження якості освітніх досягнень.

Позакласна робота з математики.

Організація навчання математики в малокомплектній школі. Урок математики: його місце в розкладі, поєднання з іншими уроками. Організація самостійної роботи учнів .

Особистісно орієнтований, диференційований, компетентнісний і технологічний підходи в навчанні математики

Дидактико-методичні системи розвивального навчання (Л. Занкова, Д. Ельконіна та В. Давидова).

Розвиток пізнавальних здібностей молодших школярів (уваги, уяви, сприймання, пам'яті, мислення тощо) з метою вибору оптимальних засобів стимулювання інтелектуальної сфери особистості в освітньому процесі та виховання на уроках та в позаурочній діяльності. Використання на уроках математики завдань з логічним навантаженням з метою розвитку пізнавальних здібностей.

Знайомство з програмою формування загальнонавчальних умінь і навичок молодших школярів (О. Савченко).

Особливості розвитку математичних здібностей обдарованих учнів в межах програми та організація корекційно-розвиваючого навчання молодших школярів, які мають труднощі у засвоєнні освітнього матеріалу.

Сутність особистісно-орієнтованої освіти та шляхи її впровадження. Збагачення змісту математичної освіти емоційним, особистісно-значущим матеріалом.

Формування в здобувачів початкової освіти мотивації учіння.

Цілепокладання як основний регулятор обґрунтування процесу навчання математики. Діалог між батьками, учнями і вчителем як домінуюча форма навчального спілкування на уроках математики. Ситуації вільного вибору учнями навчальних завдань. Залучення молодших школярів до самоаналізу способів діяльності, стимулювання самооцінки; самопізнання і самовдосконалення в різних видах діяльності. Побудова уроків як розгорнутої навчальної діяльності, коли учні самостійно ставлять і розв'язують усвідомлені ними навчальні задачі.

Диференційований підхід до молодших школярів з різним рівнем розвитку розумових здібностей під час організації освітнього процесу: пропедевтика учнів до засвоєння складних тем; прийоми багаторазового пояснення нового матеріалу; варіація кількості годин, які відводяться на вивчення тієї чи іншої теми, залежно від підготовленості класу; обов'язкове включення на всіх етапах уроку завдань різної складності, завдань на вибір; диференційовані домашні завдання.

Особливості реалізації компетентнісного підходу на уроках математики. Поняття «предметної компетентності». Структурування вимог до освітніх досягнень молодших школярів з математики як вияв компетентнісного підходу.

Технологічний підхід у методиці як умова забезпечення державних вимог програми з математики щодо рівня загальноосвітньої підготовки учнів.

Часткові питання методики. Методика вивчення нумерації цілих невід'ємних чисел: мета, зміст, завдання

Цілі невід'ємні числа. Різні підходи до побудови множини цілих невід'ємних чисел: теоретико-множинний, аксіоматичний. Методика вивчення окремих питань підготовчого (дочислового) періоду. Властивості та відношення предметів. Лічба.

Різні методичні підходи до формування понять натурального числа і нуля. Методика навчання написання цифр, що позначають на письмі дані числа.

Методика вивчення нумерації чисел за концентрами.

Методика вивчення арифметичних дій та формування обчислювальних умінь і навичок

Ознайомлення з операціями додавання, віднімання, множення, ділення. Вивчення законів і властивостей арифметичних дій, зв'язку між компонентами і результатами арифметичних дій. Перевірка правильності виконання арифметичних дій. Ознайомлення з відношеннями «більше на», «менше на», «більше в», «менше в», різницею і кратне порівняння чисел.

Вивчення таблиць додавання і множення та відповідних випадків віднімання і ділення. Вивчення прийомів усних обчислень в межах ста, обчислень, що ґрунтуються на нумерації чисел.

Вивчення письмового виконання арифметичних дій (додавання, віднімання, множення, ділення) в межах мільйона, ділення з остачею.

Вивчення правил порядку виконання арифметичних дій у числових виразах, у тому числі з дужками.

Забезпечення уроків засобами наочності. Добір дидактичних ігор. Особливості реалізації особистісно-орієнтованого, диференційованого і компетентнісного підходів під час вивчення операцій додавання, віднімання, множення, ділення на уроках математики в початковій школі.

Методика навчання учнів розв'язувати математичні задачі

Роль і місце задач у початковому курсі математики. Функції математичних задач. Складові процесу розв'язання задач. Культура запису розв'язання задач.

Методика навчання розв'язувати прості математичні задачі. Формування навичок розв'язувати прості математичні задачі в курсі початкової школи.

Методика навчання розв'язувати складені математичні задачі. Розвиток умінь учнів розв'язувати складені задачі.

Система формування вмінь учнів розв'язувати нестандартні задачі в курсі початкової школи.

Аналіз типових помилок, що виникають під час розв'язування задач, шляхи їх подолання. Забезпечення уроків засобами наочності.

Особливості реалізації особистісно-орієнтованого, диференційованого і компетентнісного підходів під час навчання учнів розв'язувати математичні задачі.

Методика вивчення алгебраїчного матеріалу в курсі початкової школи

Формування і розвиток уявлень учнів про числові та буквені вирази, рівності і нерівності. Ознайомлення з розв'язуванням задач складанням числових виразів.

Формування уявлень учнів про рівняння з однією змінною. Особливості формування вмінь учнів розв'язувати рівняння з однією змінною на одну-дві дії на основі взаємозв'язку між компонентами і результатами дій. Методика ознайомлення учнів з розв'язанням задач складанням рівнянь.

Формування уявлень про нерівності з однією змінною. Особливості формування вмінь учнів розв'язувати прості нерівності способом добору.

Аналіз помилок, що виникають у дітей при вивченні алгебраїчного матеріалу. Забезпечення уроків засобами наочності. Добір дидактичних ігор.

Особливості реалізації особистісно-орієнтованого, диференційованого і компетентнісного підходів під час опрацювання алгебраїчного матеріалу на уроках математики в початковій школі.

Методика вивчення найважливіших величин та одиниць їх вимірювання в курсі початкової школи

Величини, що вивчаються в курсі математики початкової школи: довжина, відстань, периметр, площа, час, швидкість, маса, ціна, вартість, грошові одиниці, місткість. Методика вивчення кожної з величин: ознайомлення, способи вимірювання, одиниці величин та їх співвідношення, дії над ними.

Методика ознайомлення з площею та обчисленням площі прямокутника (квадрата) за довжиною їх сторін.

Методика навчання розв'язування задач, що містять зазначені величини.

Ознайомлення учнів з залежностями між величинами (ціною предмета, їх кількістю і вартістю, швидкістю, часом і відстанню). Методика навчання розв'язувати прості арифметичні задачі на визначення швидкості, часу, відстані, ціни, кількості та вартості товарів.

Методика ознайомлення з темою «Частини. Дроби»

Особливості формування уявлень про утворення частини, дробу, про чисельник і знаменник дробу та їх зміст. Методика ознайомлення з читанням і записом дробів, порівнянням дробів з однаковими знаменниками.

Ознайомлення з розв'язанням задач на знаходження частини від числа і числа за його частиною. Забезпечення уроків засобами наочності. Добір дидактичних ігор.

Особливості реалізації особистісно-орієнтованого, диференційованого і компетентнісного і технологічного підходів під час опрацювання теми «Частини. Дроби».

Методика вивчення геометричного матеріалу в курсі початкової школи

Методика ознайомлення учнів з геометричними фігурами: точка, лінія (пряма, крива, ламана), відрізок, промінь, многокутники: трикутник, чотирикутник, зокрема прямокутник (квадрат), інші многокутники, їх елементи – сторони, кути, вершини, кут (прямий, гострий, тупий), коло і круг, їх елементи (центр, радіус, діаметр).

Ознайомлення з позначенням фігур буквами.

Елементарні геометричні побудови. Ознайомлення з побудовою прямокутного трикутника; прямокутника (квадрата) за вказаними довжинами сторін (на папері в клітинку); кола за допомогою циркуля.

Формування уявлень про геометричні тіла: куб, шар, циліндр, конус та елементи куба (ребра, вершини, грані). Методика ознайомлення з розгорткою куба.

Методика ознайомлення з обчисленням периметру многокутників, формулою обчислення периметра прямокутника (квадрата) за його сторонами.

Особливості реалізації особистісно-орієнтованого, диференційованого і компетентнісного і технологічного підходів при вивченні геометричного матеріалу.

Огляд розвитку методики навчання математики в початковій школі та перспективи її подальшого вдосконалення. Сучасні освітні технології на уроках математики в початковій школі

Становлення та розвиток методики навчання математики в сучасній школі.

Основні тенденції розвитку методики навчання математики за кордоном.

Перспективи подальшого вдосконалення методики навчання математики в умовах варіативної організації освітнього процесу в початковій школі.

Технологія організації взаємодії вчителя й учнів. Технологія диференційованого навчання. Технологія формування загальнонавчальних умінь і навичок. Ігрова освітня технологія. Технологія організації проєктної освітньої діяльності. Технологія досягнення обов'язкових освітніх результатів в системі уроків математики.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Методика навчання української мови як педагогічна наука

Методика навчання мови – педагогічна наука. Форми наукових досліджень. Наукові основи методики початкового навчання: психолого-педагогічні основи початкового навчання української мови; мовознавчі й літературознавчі відомості в методиці навчання мови. Принципи, методи і прийоми методики навчання української мови.

Мовно-літературна освітня галузь в контексті Державного стандарту початкової освіти (2018 р.).

Змістові лінії початкового курсу мовно-літературної освіти: «Взаємодіємо усно», «Читаємо», «Взаємодіємо письмово», «Досліджуємо медіа», «Досліджуємо мовні явища».

Наукові основи методики навчання грамоти

Педагогічні вимоги до процесу навчання грамоти з урахуванням вікових особливостей дітей. Лінгвістичні і психолого-педагогічні засади методики навчання грамоти. Звукова система української мови у взаємозв'язку з графічною. Психофізіологічна характеристика процесів читання і письма.

Методи навчання грамоти

Історико-критичний огляд методів навчання грамоти. Звуковий аналітико-синтетичний метод К. Ушинського та удосконалення цього методу вченими-методистами. Основні періоди та етапи навчання грамоти за сучасним звуковим аналітико-синтетичним методом в початковій школі. Характеристика чинних букварів (М. Вашуленко, К. Пономарьова, М. Захарійчук та ін.).

Добукварний період навчання грамоти

Основні освітні завдання добукварного періоду. Розвиток усного мовлення – провідний принцип і мета роботи в добукварний період. Види вправ з розвитку мовлення та мислення.

Методика формування в учнів уявлень про *слово, речення, розповідь*. Методика вироблення в учнів фонематичного слуху. Методика паралельного застосування прийомів звукового аналізу та звукового синтезу. Моделювання і конструювання звукової та складової будови слів. Прийоми активізації словникового запасу здобувачів початкової освіти. Методика ознайомлення учнів з технічними та гігієнічними вимогами успішного формування та розвитку навичок письма. Система підготовчих вправ з письма. Зміст, структура і методика уроків читання та письма в добукварний період.

Букварний період

Етапи букварного періоду та завдання кожного з них. Принцип частотності порядку вивчення букв на сторінках Букваря. Методика

ознайомлення учнів з новими буквами та звуками, що їх позначають, з алфавітними назвами літер. Прийоми навчання складового читання.

Види аналітико-синтетичних вправ у букварний період, методика їх проведення. Методика ознайомлення учнів з різними способами позначення м'якості приголосних. Прийоми розкриття звукового значення букв Я, Ю, Є, Ї, Щ та буквосполучень ДЖ, ДЗ.

Принципи побудови тематичних розворотів сторінок чинного Букваря. Способи та види читання, прийоми їх розвитку. Прийоми удосконалення мовлення та мислення учнів на матеріалах, вміщених у Букварі. Прийоми роботи над предметними та сюжетними малюнками, спрямованими на уточнення і збагачення словникового запасу здобувачів початкової освіти. Методика проведення словникових та словниково-логічних вправ у букварний період. Прийоми пояснення слів, виразів. Методика роботи над багатозначними словами, синонімами, антонімами, фразеологізмами, прислів'ями, загадками, скоромовками, наявними у змісті навчання на сторінках Букваря. Прийоми вироблення в учнів умінь слухати вірші, розповідь, читання учителя, учнів. Формування рефлексивного досвіду за змістом прослуханого.

Методика роботи над формуванням та удосконаленням умінь відповідати на запитання, будувати речення за опорними словами, за завданнями вчителя. Прийоми розвитку творчих здібностей, пізнавального інтересу, пізнавальної діяльності, пізнавальної самостійності в роботі над вивченням звуків та букв на їх позначення.

Методика проведення пропедевтичної роботи над будовою слова, походженням слів, частинами мови, їх граматичними ознаками, елементами синтаксису та пунктуації. Методика навчання письма в букварний період. Психолого-дидактичні вимоги до навчання письма. Методика навчання учнів писати нову букву, здійснювати її поєднання в складах, словах. Методика навчання здобувачів освіти писати слова, речення. Методика виконання вправ на уроках письма в букварний період навчання грамоти. Основні завдання букварного періоду навчання грамоти. Методика використання додаткової літератури на уроках навчання грамоти. Робота з медіапродукцією. Програмні вимоги щодо обсягу знань, умінь та навичок, якими повинні оволодіти учні на кінець букварного періоду навчання грамоти.

Післябукварний період

Основні завдання післябукварного періоду навчання грамоти. Особливості уроків читання в післябукварний період. Види і прийоми роботи на уроках читання.

Особливості уроків письма післябукварного періоду навчання грамоти. Види і прийоми роботи на уроках письма.

Методика розвитку мовлення

Основні методи і прийоми формування в здобувачів початкової освіти елементарних уявлень про мову як знакову систему: про виникнення мов світу; про основні функції мови; про мовлення як мову в дії, в спілкуванні між людьми; про діалогічне та монологічне мовлення; етику мовлення, форми мовлення.

Розвиток особистості здобувачів освіти засобами різних видів мовленнєвої діяльності; розвиток здатності спілкуватися українською мовою для духовного, культурного і національного самовираження. Розвиток мовленнєво-творчих здібностей.

Значення і завдання розвитку усного мовлення. Види вправ з розвитку усного мовлення. Прийоми розвитку етики мовленнєвої поведінки. Прийоми виховання в молодших школярів уміння стежити за розвитком думки, виділяти найбільш вагомі слова для відповіді, зауваження, пропозиції, міркування. Завдання і прийоми розвитку усного монологічного мовлення. Види навчальних монологів. Методика формування в учнів уявлення про текст, його тему, основну думку, будову, засоби зв'язку речень у тексті. Прийоми ознайомлення учнів з типами текстів: розповідь, опис, міркування, есе. Прийоми формування в учнів умінь сприймати, аналізувати, інтерпретувати, критично оцінювати інформацію в текстах різних видів, медіатекстах та використання її для збагачення свого досвіду.

Методика роботи над словосполученням і реченням

Методика роботи над словосполученням та реченням. Прийоми розвитку умінь правильно виділяти словосполучення як лексико-граматичну єдність з речення та самостійно будувати їх. Методика роботи над типовими помилками в побудові словосполучень, шляхи запобігання їх, виправлення, подання. Методи та прийоми, які забезпечують систему роботи над елементами синтаксису та пунктуації. Методика розкриття понять: *словосполучення, речення, член речення, основа речення, підмет, присудок, головні, другорядні, однорідні члени речення, розділові знаки в реченні.*

Прийоми навчання здобувачів освіти встановлювати смисловий та граматичний зв'язок між словами в реченні. Методика синтаксичного розбору речення. Методика удосконалення умінь розглядати речення в двох аспектах: функціональному (за метою висловлювання) та емоційному (за вираженням особливих почуттів під час вимовляння окремих речень). Прийоми формування в учнів умінь виділяти логічний наголос у реченні відповідно до мети висловлювання.

Рівень тексту в розвитку мовлення молодших школярів

Методика роботи над виробленням практичних умінь будувати речення з однорідними членами та з уживанням сполучників. Методика роботи над конструктивними та творчими вправами. Прийоми вироблення уміння складати речення з епітетами, метафорою, порівнянням (без ознайомлення з

термінами), з відносно закінченою думкою. Стилiстичнi помилки в побудовi речень, шляхи їхнього подолання, методика роботи над ними.

Сприймання простих медіатекстів, виявлення в них очевидних ідей та прихованої інформації.

Методика вивчення мовної теорії

Прийоми збагачення активного словникового запасу здобувачів початкової освіти. Методика використання міжпредметного змісту навчання на уроках української мови. Прийоми одночасного ознайомлення з лексикологічними відомостями та лексичним значенням слова. Прийоми практичного ознайомлення молодших школярів з найбільш вживаними синонімами, антонімами, багатозначними словами, поширеними омонімами, фразеологічними одиницями. Види лексичних вправ, методика їх виконання. Користування навчальними словниками. Методика організації позакласної роботи з мови в початковій школі, спрямованої на розвиток образного мовлення. Види позакласної роботи, методика її проведення.

Сучасні методи і прийоми вивчення мови в початковій школі. Класифікація методів. Вправи як метод. Методика укладання та виконання вправ за змістом навчального матеріалу та характером розумових операцій. Прийоми розвитку пізнавального інтересу до уроків мови, пізнавальних потреб, діяльності, самостійності. Типи, структура, методика уроків мови в початковій школі відповідно до вимог Нової української школи.

Методика вивчення фонетики в тісному взаємозв'язку з орфоепією та графікою. Методика повторення фонетичних знань, набутих учнями в період навчання грамоти. Методика розкриття взаємозв'язку в знаннях фонетики та графіки, орфоепії та орфографії. Прийоми, які активізують розумову діяльність молодших школярів у роботі над фонетичним матеріалом.

Методика опрацювання орфографічних правил, дидактичні умови їх засвоєння. Види орфографічних вправ, методика їх проведення. Диктанти, їх види, методика проведення, оцінювання. Методика опрацювання помилок, виявлених у диктантах. Облік помилок, методика роботи над їх подоланням. Методика використання різних видів наочності, роздаткового матеріалу, диференційованих завдань у роботі над вивченням орфографії.

Методика літературного читання

Виховне освітньо-пізнавальне значення читання в Новій українській школі. Внесок українських методистів і педагогів початку ХХ ст. у розвиток методики читання (Савченко О.). Читання як вид мовленнєвої діяльності. Методика проведення голосного та мовчазного читання. Співвідношення цих двох видів читання в початковій школі.

Прийоми розвитку та удосконалення якостей читання. Критерії виявлення свідомого читання. Прийоми роботи, спрямовані на усвідомлення змісту прочитаного. Вимоги до правильного читання, умови його забезпечення. Прийоми запобігання типовим помилкам та методика

виправлення їх у роботі над літературними жанрами. Прийоми удосконалення темпу читання, критерії його вимірювання та умови розвитку. Прийоми формування та удосконалення виразного читання, дидактичні умови його забезпечення. Цілісне сприймання учнями художніх, науково-художніх текстів, їх аналіз, інтерпретація з використанням літературознавчих понять (практично); формування умінь висловлювати рефлексивні судження у зв'язку з прочитаним, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів, використання її для збагачення особистого читацького досвіду молодших школярів.

Прийоми розвитку пізнавального інтересу на уроках читання у роботі над різноманітними літературними жанрами (художнє оповідання, казка, вірш, байка, науково-популярна стаття, нарис, усна народна творчість). Прийоми розвитку логічного мислення на уроках читання. Методика розвитку творчих здібностей молодших школярів у роботі над літературними жанрами. Методика розвитку у дітей умінь ставити запитання, спрямовані на встановлення причинно-наслідкових зв'язків у розвитку сюжету, мотивів поведінки, дій, переживань героїв, їхніх головних рис характеру; розкриття композиції твору. Аналіз зображувальних засобів і особливостей мови персонажів у єдності з розкриттям змісту та оцінкою поведінки героїв; з'ясування ставлення авторів до зображених подій у творі. Види, прийоми роботи, що передують читанню літературних творів для підготовки учнів до їх сприймання. Методика проведення словникової роботи, прийоми розкриття лексичного значення слів.

Методика розвитку в учнів понять про різні види медіа та використані в них вербальні і невербальні засоби впливу на читача. Прийоми формування умінь і навичок сприймати, аналізувати, інтерпретувати, критично оцінювати і безпечно користуватися медіазасобами. Оволодіння медіаграмотністю як поліпредметним процесом.

Прийоми використання народної творчості, вміщеної на сторінках підручників. Методика складання закличок, загадок, чистомовок та ін. Методика опрацювання народних та авторських казок відповідно до їх тематичних особливостей. Методика вивчення байок, прийоми розкриття та усвідомлення алегорії, моралі, художніх образів, мовних засобів. Методика вивчення віршів з урахуванням їх видових і змістових особливостей. Методика опрацювання науково-популярної статті та нарису.

Інсценізація, створення власних текстів, оволодіння вербальними і невербальними засобами створення творчих продуктів, складання есе.

Методика роботи з дитячою книжкою

Завдання і організація позакласного читання в початковій школі. Прийоми розрізнення дитячих книжок за жанрово-тематичними ознаками, типом видання (книжка-твір, книжка-збірка, довідник, словник та ін.), прогнозування орієнтовного змісту книжки (твору) з опорою на її

ілюстративний та довідково-інформаційний апарат. Складання відгуку на прочитану книжку.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ПРИРОДНИЧОЇ, ГРОМАДЯНСЬКОЇ ТА ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТНІХ ГАЛУЗЕЙ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Предмет, завдання, методи дослідження методики навчання природничої, громадянської та історичної освітніх галузей

Предмет і завдання методики навчання природничої, громадянської та історичної освітніх галузей. Методологічні основи і методи наукового дослідження. Зв'язок методики з іншими науковими дисциплінами.

Природнича, громадянська та історична освітні галузі в контексті Державного стандарту початкової освіти (2018 р.).

Аналіз програм з курсу «Я досліджую світ» як складових реформування початкової загальної освіти.

Методика формування уявлень про предмети і явища природи у молодших школярів

Значення понять в оволодінні предметом. Визначення понять «пізнання» та «уявлення». Утворення уявлень шляхом спостережень. Утворення уявлень на основі описів (опосередковане утворення уявлень). Загальні принципи формування понять. Їх класифікація. Дотримання принципу доступності при формуванні понять. Розвиток понять. Розвиток самостійності молодших школярів при формуванні понять з курсів «Я досліджую світ» та «Природознавство».

Питання методики формування у шестиліток початкових природничих уявлень і понять.

Поетапне усвідомлення молодшими школярами довкілля

Визначення поняття «природа». Природне та штучне навколишнє середовище.

Екологічна освіта і виховання. Екологічне виховання молодших школярів на уроках курсів «Я досліджую світ». Форми організації екологічної освіти в початкових класах: уроки, виховні заходи екологічної спрямованості, рольові ігри, екологічні акції, екотижні, ековечори, гурткова робота дослідницького характеру.

Форми організації освітнього процесу з курсу «Я досліджую світ»

Характеристика форм організації освітнього процесу. Вимоги до сучасного уроку з курсу «Я досліджую світ». Макроструктура та мікроструктура уроку.

Структурні елементи курсу «Я досліджую світ», присвяченого вивченню нового матеріалу

Узагальнюючий урок, його значення. Структура узагальнюючого уроку. Особливості його проведення.

Предметний урок. З історії питання. Значення предметних уроків. Етапи предметного уроку.

Урок-екскурсія.

Методи і прийоми навчання молодших школярів з предмету «Я досліджую світ»

Класифікація методів навчання молодших школярів з курсу «Я досліджую світ». Словесні методи навчання з курсу «Я досліджую світ». Значення бесіди та її відповідність загальним вимогам дидактики. Види бесід. Характеристика розповіді, її завдання. Різновиди розповіді (опис, пояснення) та їх застосування на уроках з курсу «Я досліджую світ».

Словесно-наочні методи навчання курсу «Я досліджую світ». Значення наочних методів. Наочність у навчанні природознавству та розкритті матеріалу з громадянської освіти. Робота з натуральними наочними посібниками. Демонстрування дослідів на уроках курсу «Я досліджую світ». Робота із зображувальною наочністю. Роль малюнка у навчанні курсу «Я досліджую світ». Навчальне кіно на уроках з курсу «Я досліджую світ».

Словесно-наочно-практичні методи, їх сутність та значення. Самостійна робота учнів. Робота з підручником як метод самостійної роботи молодших школярів з курсу «Я досліджую світ». Спостереження – основний метод вивчення природничої освітньої галузі. Організація групових та індивідуальних спостережень молодших школярів. Досліди та практична робота на уроках з курсу «Я досліджую світ».

Діяльнісний компонент предметів з курсу «Я досліджую світ»

Розвиток спостережливості молодших школярів у процесі вивчення природничого матеріалу. Види спостережень.

Види дослідів з природознавства у початковій школі (демонстраційні, репродуктивні і творчі). За часом проведення (короткочасні і довготривалі досліді).

Структурні елементи дослідів з курсу «Я досліджую світ» в початковій школі (осмислення власне предметних цілей дослідів; актуалізація знань про об'єкт, за яким проводиться дослід; планування дослідів; виконання дослідів; осмислення результатів дослідів; закріплення результатів проведення дослідів).

Особливості проведення довготривалих дослідів та практичної роботи курсу «Я досліджую світ» в початковій школі.

Матеріальна база навчання курсу «Я досліджую світ»

Клас-кабінет, його обладнання. Наочні посібники та їх класифікація курсу «Я досліджую світ».

Натуральні наочні посібники (об'єкти неживої та живої природи). Ілюстративні наочні посібники (площинні та об'ємні зображення).

Допоміжне обладнання. Куточок живої природи в початкових класах. Обладнання для утримання рослин і тварин.

Географічний майданчик та навчально-дослідна ділянка. З історії питання.

Використання гри та цікавих матеріалів під час вивчення предмету «Я досліджую світ»

Визначення доцільності застосування гри та її елементів під час вивчення курсу «Я досліджую світ». З історії питання.

Групи ігор за ознакою особливостей наповнення структурних компонентів (творчі ігри й ігри за готовими правилами). Дидактичні вимоги до організації ігор з курсу «Я досліджую світ».

Ігрові завдання з курсу «Я досліджую світ» як засіб активізації освітнього процесу.

Позаурочна та позакласна робота з курсу «Я досліджую світ» в початковій школі

Предмет і значення позаурочної роботи з курсу «Я досліджую світ» в початковій школі.

Виконання домашнього завдання з курсу «Я досліджую світ» – важлива форма позаурочної роботи. Спрямованість позаурочних занять з курсу «Я досліджую світ» (у куточку живої природи, краєзнавчому куточку, на пришкольній навчально-дослідній ділянці, географічному майданчику, а також проведення спостережень у природі) на виконання навчально-виховних завдань, передбачених програмою.

Значення позакласних занять з курсу «Я досліджую світ» та їх місце в освітньому процесі. Види позакласних занять з курсу «Я досліджую світ»: індивідуальні, групові, масові.

Методика підвищення рівня навчальних досягнень молодших школярів у процесі вивчення природничих понять

Особливості перебігу порівняння у молодших школярів з початковим рівнем навчальних досягнень під час вивчення ними природничих понять.

Підвищення рівня навчальних досягнень молодших школярів у процесі вивчення природничих понять: стан проблеми та напрями вирішення. Етапи розвитку порівняння понять молодшими школярами. Розвиток уміння описувати об'єкти.

Особливості вивчення здобувачами початкової освіти предмета «Я досліджую світ»

Зміст навчального матеріалу з курсу «Я досліджую світ». Конкретність та доступність завдань з курсу «Я досліджую світ» для учнів 1-го класу.

Особливості ознайомлення першокласників з природою. Організація спостережень у 1-му класі (тривалість дня, стан неба, зміни в рослинному та тваринному світі, праця людей). Роль уроків-екскурсій та цільових прогулянок в організації спостережень першокласників.

Практична природоохоронна діяльність учнів 1-го класу. Значення ситуаційних ігор у формуванні свідомого, відповідального ставлення першокласників до навколишнього середовища.

Курс «Я досліджую світ» в 2-му класі

Основні завдання курсу «Я досліджую світ» (2 клас). Зміст навчального матеріалу з курсу «Я досліджую світ» в другому класі. Організація проєктного навчання з курсу «Я досліджую світ» в 2-му класі.

Підвищення ефективності засвоєння другокласниками матеріалу з курсу «Я досліджую світ» шляхом використання на уроках комплексу методів і прийомів – пояснення з опорою на наочність, бесіди з коментуванням малюнків, натуральних об'єктів; пошукових завдань; дидактичних, сюжетно-рольових ігор.

Методичні засади організації та фіксації спостережень другокласників протягом року за положенням Сонця на небі, температурою повітря, вітром, станом неба, опадами, змінами у розвитку рослин та житті тварин, працею людей.

Особливості вивчення предмету курсу «Я досліджую світ» в 3-му класі

Зміст навчального матеріалу з курсу «Я досліджую світ» для 3-го класу.

Питання залучення третьокласників до самостійного пошуку знань, озброєння їх прийомами навчальної діяльності під час вивчення курсу «Я досліджую світ».

Організація спостережень третьокласників за природою (зміна висоти Сонця на небосхилі, тривалість дня і ночі, температура повітря, вітер, опади, стан неба, зміни у стані рослин, зміни у поведінці тварин (комахи, птахи, звірі) і працею людей, їх фіксація.

Спостереження в 3-му класі з курсу «Я досліджую світ» як один з методів здійснення краєзнавчого і сезонного принципів у навчанні.

3. Питання

1. Педагогіка як наука.
2. Основні категорії педагогіки.
3. Зв'язки педагогіки з іншими науками.
4. Особливості розвитку і формування особистості.
5. Вікові особливості розвитку дітей та учнів.
6. Сутність процесу навчання.
7. Зміст освіти в національній школі.
8. Провідні принципи навчання.
9. Класифікація методів навчання.
10. Форми організації навчання.
11. Урок як форма організації навчання. Вимоги до уроку.
12. Типи і структура уроків. Нестандартні уроки.
13. Підготовка вчителя до уроку.
14. Позаурочні форми організації навчання.
15. Моніторинг навчальних досягнень учнів.
16. Поняття технології навчання. Класифікація технологій навчання за дидактичною метою та шляхом її досягнення.
17. Суть, зміст процесу виховання. Система національного виховання.
18. Основні закономірності і принципи виховання. Основні напрями виховання.
19. Методи виховання. Організаційні форми виховної роботи.
20. Формування учнівського колективу, його вплив на виховання особистості.
21. Класний керівник. Функції, напрями і форми роботи. Зміст діяльності вчителя першого ступеня. Основні форми й методи роботи вчителя-класовода з батьками учнів.
22. Організація та проведення виховних справ. Методика організації та проведення спільної виховної роботи сім'ї та школи.
23. Виховна робота з педагогічно занедбаними дітьми.
24. Моніторинг якості виховної роботи.
25. Зміст та організація навчання Київської Русі.
26. Класно-урочна система та принципи навчання Я. А. Коменського.
27. Теорія елементарної освіти Й. Г. Песталоцці.
28. Дидактика та методика початкового навчання К. Д. Ушинського.
29. Гуманістична концепція виховання В. О. Сухомлинського.
30. Реформування освіти на сучасному етапі розвитку українського суспільства.
31. Розкрийте методичну систему формування умінь розв'язувати математичні задачі (за С. Скворцовою).
32. Розкрийте особливості усних обчислень на уроках математики в початковій школі, побудованих на засадах компетентнісного підходу.
33. Особливості навчання математики в умовах НУШ.

34. Розкрийте підготовку учнів до введення натурального числа за чинними підручниками з математики для учнів початкової школи в умовах НУШ.

35. Методичні підходи до вивчення нумерації чисел у межах 10 за чинними підручниками з математики в умовах НУШ.

36. Особливості вивчення табличних випадків додавання та віднімання в межах 10 за чинними підручниками. Первинне ознайомлення молодших школярів з дією додавання та віднімання в умовах НУШ.

37. Особливості вивчення табличного додавання та віднімання з переходом через десяток за різними методичними системами початкового курсу математики.

38. Методика вивчення усного і письмового додавання і віднімання в межах 100 і 1000 в умовах компетентісно-орієнтованого навчання в початковій школі.

39. Методика вивчення табличного множення і ділення за різними методичними системами чинних підручників для учнів початкової школи. Первинне ознайомлення учнів з дією множення і ділення в умовах НУШ.

40. Охарактеризуйте методику вивчення усного множення і ділення в межах 100 і 1000 в курсі початкової школи.

41. Охарактеризуйте особливості моделювання сучасного уроку математики на засадах компетентісного підходу.

42. Методика навчання молодших школярів розв'язанню складених математичних задач.

43. Методика навчання української мови як педагогічна наука. Наукові основи методики навчання української мови в контексті Нової української школи.

44. Розкрийте особливості формування фонематичної компетентності здобувачів початкової освіти в період навчання грамоти в умовах НУШ.

45. Методичні підходи до організації навчання грамоти в букварний (буквений) період.

46. Охарактеризуйте методику роботи над різними видами мовленнєвої діяльності в період навчання грамоти. Визначте державні вимоги до рівня мовленнєвої підготовки здобувачів початкової освіти.

47. Формування читацької компетентності на уроках читання в умовах Нової української школи.

48. Визначте основні етапи процесу роботи над художнім твором на уроках літературного читання в початковій школі.

49. Особливості методичних підходів до ознайомлення здобувачів початкової освіти з елементами лексикології. Визначте основні принципи опрацювання лексичних тем в початковій школі.

50. Розкрийте методику навчання здобувачів початкової освіти складати власні висловлювання різних типів і стилів. Визначте місце творів у системі роботи з розвитку зв'язного мовлення.

51. Розкрийте особливості рівневої диференціації на уроках «Я

досліджую світ».

52. Формування предметних компетенцій у процесі ознайомлення молодших школярів з об'єктами природи.

53. Сформулюйте методичні рекомендації щодо реалізації природничої, громадянської та історичної, соціальної і здоров'язбережувальної освітніх галузей в інтегрованому курсі «Я досліджую світ» (2 клас).

54. Розкрийте характеристику змісту Державного стандарту початкової освіти (природнича освітня галузь).

55. Урок-екскурсія з природознавства в початковій школі як одна із складових формування природничої компетентності учнів.

56. Застосування дидактичної гри та її елементів під час вивчення молодшими школярами змістових ліній Державного освітнього стандарту початкової освіти з курсу «Я досліджую світ».

57. Реалізація сезонного принципу навчання молодших школярів у процесі вивчення природознавства.

58. Розкрийте методику організації фенологічних спостережень учнів в початковій школі.

59. Особливості вивчення здобувачами початкової освіти предмета «Я досліджую світ».

60. Методика проведення гурткової позакласної роботи з предмету «Я досліджую світ» на засадах діяльнісного підходу.

4. Критерії оцінювання

Фаховий вступний іспит для осіб, які претендують на зарахування за ступенем магістра, оцінюється за 200-бальною шкалою :

– 190-200 балів – вступник виявляє особливі здібності, вміє самостійно здобувати знання, знаходити та опрацьовувати необхідний матеріал, використовувати набуті компетентності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументувати відповіді, самостійно розкривати власні обдарування і нахили;

– 180-189 балів – вступник вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна;

– 160-179 балів – вступник вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок;

– 140-159 балів – вступник відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; виправляє помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;

– 120-139 балів – вступник володіє теоретичним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні (обсяг набутих компетентностей вступника відповідає мінімальним критеріям);

– 100-119 балів – вступник володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину теоретичного матеріалу (до 20 %);

– 0-99 балів – вступник володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

До участі у конкурсному відборі не допускається вступник, який продемонстрував незнання значної частини програмного матеріалу, допускав суттєві помилки при визначенні понять і отримав 0-99 балів.

5. Список рекомендованої літератури

5. Список рекомендованої літератури

ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ

Основна література

1. Биков В., Лещенко М., Тимчук Л. Цифрова гуманістична педагогіка: посібник. Київ: Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, 2017. 181 с.
2. Варій М. Й., Ортинський В. Л. Основи психології і педагогіки: підручник. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2017. 548 с.
3. Козловський Ю. М., Дольнікова Л. В. Педагогіка: навч. посіб. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2018. 232 с.
4. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України: Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.07.2019 № 1038. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5d5/279/7ca/5d52797ca746c359374718.pdf>
5. Левківський М. В., Пащенко Д. І. Історія педагогіки: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 380 с.
6. Мосіяшенко В. Українська етнопедагогіка: навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2020. 175 с.
7. Національна рамка кваліфікацій. Постанова Кабінету Міністрів України від 12.06.2019 № 509. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/509-2019-%D0%BF#Text>
8. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja/pid zag. red. Бібік Н. М. Київ: Плеяди, 2017. 206 с.
9. Онишків З. М. Основи управління закладом загальної середньої освіти: навч. посіб. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2018. 192 с.
10. Пащенко М. І., Красноштан І. В. Педагогіка: навч.-метод. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 228 с.
11. Про вищу освіту: Закон України від 25.09.2020 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
12. Про освіту: Закон України від 01.01.2021 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
13. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 01.08.2020 № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20>
14. Про позашкільну освіту: Закон України від 16.10.2020 № 1841-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text>
15. Про професійну (професійно-технічну) освіту: Закон України від 01.01.2021 № 103/98 ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-вр#Text>
16. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на

період до 2029 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 988-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80>

17. Про фахову передвищу освіту: Закон України від 20.03.2020 № 2745-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19>
18. Токарева Н. М., Шамне А. В. Вікова та педагогічна психологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: НУБіП, 2017. 548 с.
19. Ярошук Л. Основи наукових досліджень: навч. посіб. 2-ге вид., оновл. Saarbrücken – Riga: LAP LAMBERT Academic Publishing, 2019. 162 с.

Додаткова література

1. Зайченко І. В. Педагогіка: підручник. 3-тє вид., перероб. та допов. Київ: Ліра-К, 2016. 608 с.
2. Інноваційна діяльність вчителя: термінологічний словник/за заг. ред. О. І. Огієнко; укладачі: О. І. Огієнко, Т. Г. Калюжна, Л. О. Мільто, Ю. Л. Радченко, Ю. С. Красильник, К. В. Котун. Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, 2016. 120 с.
3. Професійне мовлення вчителя. Короткий словник термінів/уклад. Ходанич Л. П., Палько Т. В. Ужгород, 2018. URL: <https://naurok.com.ua/korotkiy-slovník-terminiv-nush-dlya-profesiynogo-movlennya-vchitelya-2018-rik-17057.html>
4. Серебрянська І. М. Словник-довідник лексики сфери освіти: національно-європейська ідентичність: навч. посіб. Суми: Сумський державний університет, 2018. 341 с.

ДИДАКТИКА

Основна література

1. Варій М. Й., Ортинський В. Л. Основи психології і педагогіки: підручник. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2017. 548 с.
2. Дидактика: теорія і практика: навч.-метод. посіб./О. С. Березюк, О. М. Власенко. Житомир: ЖДУ ім. Івана Франка, 2017. 211 с.
3. Каменєва Т. М. Теоретичні основи навчання: навч.-метод. посіб. Київ: МНУЦ, 2018. 282 с.
4. Методичні рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів третіх і четвертих класів Нової української школи: Наказ МОН України від 16.09.2020 № 1146. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa?params=&type=npa&key=&from=&to=&num=&category=8&tag=>
5. Нова українська школа: порадник для вчителя/під заг. ред. Бібік Н. М. Київ: Плеяди, 2017. 206 с.
6. Організаційні форми навчання у початковій школі/Савченко О. Я., Бібік Н. М., Мартиненко В. О., Цимбалару А. Д. та ін. Київ: Педагогічна думка, 2017. 423 с.
7. Пащенко М. І., Красноштан І. В. Педагогіка: навч.-метод. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 228 с.

8. Про внесення змін до Державного стандарту початкової освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 № 688. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF>
9. Про затвердження Примірного переліку засобів навчання та обладнання навчального і загального призначення для навчальних кабінетів початкової школи: Наказ МОН України від 13.02.2018 № 137. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-primirnogo-pereliku-zasobiv-navchannya-ta-obladnannya-navchalnogo-i-zagalnogo-priznachennya-dlya-navchalnih-kabinetiv-pochatkovoyi-shkoli>
10. Про освіту: Закон України від 24.06.2020 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
11. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20>
12. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 988-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80>
13. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти. 1–2 клас (кер. О. Я. Савченко). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/1-2-dodatki.pdf>
14. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти. 3–4 клас (кер. О. Я. Савченко). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/3-4-dodatki.pdf>

Додаткова література

1. Барбашова І. Дидактика: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. 2-ге вид., випр., допов. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2011. 228 с.
2. Волкова Н. П. Педагогіка: навч. посіб. 4-те вид., стереотип. Київ: Академвидав, 2012. 616 с.
3. Дубяга С. М. Педагогічні технології в початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. напряму підготовки “Початкова освіта”. Мелітополь: МДПУ, 2015. 160 с.
4. Зайченко І. В. Педагогіка: підручник. 3-тє вид., перероб. та допов. Київ: Ліра-К, 2016. 608 с.
5. Короткий словник актуальних педагогічних термінів/упоряд. Флегонтова Н. М. Київ: КНУТД, 2013. 55 с.
6. Максименко В. П. Дидактика: курс лекцій: навч. посіб. Хмельницький: ХмЦНП, 2013. 227 с.
7. Малафійк І. В. Дидактика новітньої школи: навч. посіб. Київ: Слово, 2015. 632 с.
8. Національний освітній глосарій: вища освіта. Вид. 2-ге, перероб. і допов./за ред. В. Г. Кременя. Київ: Плеяди, 2014. 100 с.

9. Орієнтовні вимоги до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи: додаток до наказу МОН України від 19.08.2016 № 1009. URL: <http://old.mon.gov.ua/img/zstored/files/1-2-08-%D1%96.pdf>
10. Професійне мовлення вчителя. Короткий словник термінів/уклад. Ходанич Л. П., Палько Т. В. Ужгород, 2018. URL: <https://naurok.com.ua/korotkiy-slovník-terminiv-nush-dlya-profesiynogo-movlennya-vchitelya-2018-rik-17057.html>
11. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти: підруч. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Грамота, 2012. 504 с.
12. Савченко О. Я. Уміння вчитися – ключова компетентність молодшого школяра: посібник. Київ: Педагогічна думка, 2014. 176 с.
13. Словник базових понять з курсу “Педагогіка”: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. Вид. 2-ге, доп. і перероб./уклад. О. Є. Антонова. Житомир: ЖДУ ім. Івана Франка, 2014. 100 с.
14. Словник термінів і понять з дисципліни “Загальні основи педагогіки” та “Дидактика” для студентів денної та заочної форми навчання спеціальності “Початкова освіта” / уклад. К. І. Гоцуляк. Івано-Франківськ: ПНУ ім. Василя Стефаника, 2018. 38 с.
15. Фізеші О. Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: навч. посіб. для студ. пед. спец. Київ: Кондор, 2014. 390 с.
16. Чайка В. М. Основи дидактики: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2011. 238 с.
17. Чепіль М. М., Дудник Н. З. Педагогічні технології: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2012. 224 с.

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ВИХОВАННЯ

Основна література

1. Безбородих С. М. Теорія і методика виховання молодших школярів. Старобільськ: ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2019. 246 с.
2. Гущина, Н. І. Нова українська школа: використання інформаційно-комунікативних технологій у 3 - 4 класах закладів загальної середньої освіти: навчально-методичний посібник / Н. І. Гущина. К.: Освіта, 2020. 112 с.
3. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України: Додаток до наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641 у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 29.09.2019 № 1038. URL: http://uon.cg.gov.ua/web_docs/2143/2014/12/docs/%D0%B4%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BA%20_2650.pdf
4. Костю С. Й. Робота з обдарованими дітьми: навч.-метод. посіб. Мукачєво: МДУ, 2017. 81 с.
5. Котик Т. М. Нова українська школа: теорія і практика формування емоційного інтелекту в учнів початкової школи: навчально-методичний

- посібник для вчителів початкової школи / Т. М. Котик. Тернопіль: Астон, 2020. 192 с.
6. Миронова С. П. Нова українська школа: особливості організації освітнього процесу учнів початкової школи в інклюзивних класах: навчально-методичний посібник / С. П. Миронова. Тернопіль: Астон, 2020. 176 с.
  7. Недозим І. В. Учні початкових класів із розладами аутистичного спектра: навчання та розвиток: навчально-методичний посібник / І. В. Недозим. Харків: Ранок, 2020. 96 с.
  8. Нова українська школа: організація взаємодії з батьками учнів початкової школи: навчально-методичний посібник / Т. М. Бабко, О. В. Банах, А. В. Вознюк та ін. К.: Освіта, 2020. 208 с.
  9. Пометун О. І. Нова українська школа: розвиток критичного мислення учнів початкової школи: навчально-методичний посібник / О. І. Пометун. К.: Освіта, 2020. 192 с.
  10. Практичні завдання до самостійного вивчення курсу “Теорія та методика виховання”. Для студентів спеціальності 013 “Початкова освіта” / укладач Товканець Г.В. Мукачєво: РВЦ Мукачівського державного університету, 2018. 58 с.
  11. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року: Указ Президента України від 25.06.2013 № 344/2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#n11>
  12. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
  13. Про повну загальну середню освіту: Проект Закону України від 05.04.2019 № 10204. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=65784
  14. Про позашкільну освіту: Закон України від 04.11.2018 № 1841-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14>
  15. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80>
  16. Професійне мовлення вчителя. Короткий словник термінів / укл.: Ходанич Л. П., Палько Т. В. Ужгород, 2018. 84 с.
  17. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми: посіб. у 2-х ч. Ч. 1. Сучасні орієнтири та ключові технології / З. П. Кияниця, Ж. В. Петрочко. Київ: ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 256 с.
  18. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми: посіб. у 2-х ч.; Ч. 2 (Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми) / А. В. Аносова, О. В. Безпалько, Т. П. Цюман та ін. / за заг. ред.: Т. В. Журавель, З. П. Кияниці. Київ: ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 352 с.

19. Учні початкових класів із особливими освітніми потребами: навчання та супровід: навчально-методичний посібник / Л. І. Прохоренко, О. О. Бабяк, В. В. Засенко, Н. А. Ярмола. Харків: Ранок, 2020. 160 с.
20. Фідкевич, О. Л. Нова українська школа: теорія і практика формування оцінювання в 3 - 4 класах закладів загальної середньої освіти: навчально-методичний посібник для педагогічних працівників / О. Л. Фідкевич, Н. І. Богданець-Білокаленко. К.: Генеза, 2020. 96 с.
21. Холковська І. Л. Виховна робота з обдарованими дітьми. Вінниця: Нілан ЛТД, 2018. 172 с.
22. Цимбалару, А. Д. Нова українська школа: освітній простір учня початкової школи: навчально-методичний посібник / А. Д. Цимбалару. К.: Освіта, 2020. 160 с.
23. Як навчати школярів долати гендерні стереотипи: конспекти занять / колектив авторів Т. Говорун, О. Кікінежді та інші, за заг. ред. проф. Т. Говорун. 806 с.
24. Ярощук Л. Г. Теорія та методика виховання: навч. посіб. Бердянськ, 2018. 374 с.

Додаткова література

1. Андрощук І. В., Андрощук І. П. Методика виховної роботи. Тернопіль: Богдан, 2014. 320 с.
2. Білецька О. Є., Димченко І. І., Жукова О. М., Ковальчук Н. О., Радченко Н. Л., Рудакова А. О. Нові години спілкування. 4 клас. Харків: Основа, 2016. 127 с.
3. Богуш А. М. Педагогічні виміри Василя Сухомлинського в сучасному освітньому просторі. Кам'янець-Подільський: Рута, 2018. 392 с.
4. Брязгіна Я. В., Димченко І. І., Настенко А. І., Рудакова А. О. Нові години спілкування. 3 клас. Харків: Основа, 2016. 110 с.
5. Гевко О. І. Класний керівник у системі виховної роботи школи: навч. посіб. для студ. усіх спец. ОР "Бакалавр". Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка, 2014. 105 с.
6. Гендерні відносини: архетип, стереотип, ідентичність / за заг. ред. Пушонкової О. А., Шевченко З. В. Черкаси: видавець Чабаненко Ю., 2016. 202 с.
7. Демченко І. І. Готовність учителя початкових класів до роботи в умовах інклюзивної освіти: структура та діагностика: навч.-метод. посіб. Умань: Сочінський М.М., 2014. 160 с.
8. Демченко О. П. Виховні ситуації в особистісно зорієнтованому просторі початкової школи. Київ: Слово, 2014. 416 с.
9. Динамічні перерви. 1–2 класи / упор. В. П. Порошук. Харків: Основа, 2019. 221 с.
10. Іванова Г. Ж. Я збираюся до школи. Харків: Основа, 2018. 16 с.
11. Казанжи І. В. Теорія та методика виховної роботи в школі I ступеня. Київ: Слово, 2014. 296 с.

12. Кучерявий О. Г. Педагогіка: особистісно-розвивальні аспекти: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Слово, 2014. 440 с.
13. Лебідь І. Ю. Гендерна педагогіка. Навчально-методичний посібник / автор-упорядник І. Ю. Лебідь. Кам'янець-Подільський: Рута, 2015. 130 с.
14. Марків В. М. Теорія виховання. Кривий Ріг: КПІ, 2015. 241 с.
15. Марущенко О., Плахотнік О. Гендерні шкільні історії. Харків: Монограф, 2012. 88 с.
16. Марценюк Т. Гендер для всіх. Виклик стереотипам. Київ: Основи, 2017. 256 с.
17. Матвеева Н. О. Майстерність учителя початкової школи у роботі з обдарованими дітьми: навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ, НАІР, 2014. 104 с.
18. Мельничук С. Г. Педагогіка. Теорія виховання. Київ: Слово, 2012. 288 с.
19. Оніщенко І. В. НУШ Якщо батьки – партнери. Сучасні форми роботи з батьками першокласників. Харків: Основа, 2016. 141 с.
20. Пашенко М. І., Красноштан І. В. Педагогіка: навч.-метод. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 228 с.
21. Пономаренко Л. В., Тютюнник С. В. Ми обираємо здоров'я! Сценарій заходів здоров'язбережувального спрямування. 1–4 класи. Харків: Основа, 2015. 120 с.
22. Пономаренко Л. В., Тютюнник С. В. Світлиця людських чеснот. Сценарії заходів морально-етичного спрямування. 1–4 класи. Харків: Основа, 2015. 125 с.
23. Пономаренко Л. В., Тютюнник С. В. Я не ображу рідної землі... Сценарії заходів екологічного спрямування. 1–4 класи. Харків: Основа, 2015. 120 с.
24. Ранкові зустрічі. 1 клас. I семестр / авт.-упор. Н. Ю. Бабіченко, О. А. Нечипоренко, С. М. Хівренко. Харків: Основа, 2019. 141 с.
25. Ранкові зустрічі. 2 клас. I семестр / авт.-упор. С. В. Сигида. Харків: Основа, 2019. 141 с.
26. Ранкові зустрічі. 2 клас. II семестр / авт.-упор. С. В. Сигида. Харків: Основа, 2019. 156 с.
27. Словник гендерних термінів / укладач З. В. Шевченко. Черкаси: видавець Чабаненко Ю., 2016. 336 с.
28. Тематичні дні у 1 класі. I семестр / авт.-упор. Н. А. Жиганюк, О. В. Кирилова, І. В. Кодола, О. В. Стеценко, О. П. Чорнобай, А. С. Яковенко. Харків: Основа, 2019. 142 с.
29. Тематичні дні у 1 класі. II семестр / авт.-упор. Н. А. Жиганюк, О. В. Кирилова, І. В. Кодола, О. В. Стеценко, О. П. Чорнобай, А. С. Яковенко. Харків: Основа, 2019. 143 с.
30. Тематичні дні у 2-му класі. I семестр / авт.-упор. Н. А. Жиганюк, О. В. Бурська, І. В. Кодола, О. В. Стеценко, О. П. Чорнобай, А. С. Яковенко. Харків: Основа, 2019. 142 с.

31. Червінська І. Б. Методика виховної роботи в початковій школі: теорія й практика: навч.-метод. комплекс. Част. 1. Опорні конспекти лекцій. Івано-Франківськ: Симфонія Форте, 2013. 332 с.
32. Чесноти класної спільноти. Сучасні форми виховної роботи. 1-й клас / авт.-упор. І. В. Оніщенко. Харків: Основа, 2019. 141 с.
33. Чесноти класної спільноти. Сучасні форми виховної роботи. 2-й клас / авт.-упор. І. В. Оніщенко. Харків: Основа, 2019. 141 с.
34. Шелкова Л. М. Банк моїх досягнень. 1 клас. Портфолію. Харків: Основа, 2019. 32 с.
35. Щоденник класного керівника / упор. Ю. В. Данчук. Харків: Основа, 2018. 160 с.
36. Якщо батьки – партнери. Сучасні форми роботи з батьками другокласників / авт.-упор. А. В. Ордановська. Харків: Основа, 2019. 140 с.
37. Якщо батьки – партнери. Сучасні форми роботи з батьками першокласників / авт.-упор. І. В. Оніщенко. Харків: Основа, 2019. 141 с.
38. Ярощук Л. Г. Методика виховної роботи: навч.-метод. комплекс. Київ: Слово, 2012. 320 с.

ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Основна література

1. Артемова Л. В. Історія педагогіки України. Київ: Либідь, 2006. 420 с.
2. Джури́нский А. Н. История педагогики и образования. Москва: ВЛАДОС-ПРЕСС, 2013. 400 с.
3. Зайченко І. В. Історія педагогіки: у двох книгах. Київ: Слово, 2010. Кн. 1. 624 с., Кн. 2. 1032 с.
4. Історія зарубіжної педагогіки. Хрестоматія / за заг. ред. Є. І. Коваленко. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 664 с.
5. История педагогики и образования / под общ. ред. А. И. Пискунова, А. Н. Джури́нского, М. Г. Плохой. Москва: Юрайт, 2013. 574 с.
6. Левківський М. В. Історія педагогіки. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 190 с.
7. Мосіяшенко В. А., Курок О. І., Задорожна Л. В. Історія педагогіки України в особах. Суми: Університетська книга, 2005. 266 с.
8. Педагогіка: хрестоматія / уклад. А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. Київ: Знання-Прес, 2006. 700 с.
9. Хрестоматія з історії педагогіки / за заг. ред. А. В. Троцько. в 2-х т. Харків: ХНАДУ, 2011. Т. 1. 456 с. Т. 2. 524 с.
10. Українська педагогіка в персоналіях / за ред О. В. Сухомлинської. в 2-х т. Київ: Либідь, 2005. Т. 1. 624 с. Т. 2. 552 с.
11. Ярощук Л. Г. Історія педагогіки. Бердянськ: ФО-П Ткачук О. В., 2014. 416 с.

Додаткова література

1. Видатні українські педагоги: інформаційний довідник / упор. Л. В. Калуська. Тернопіль: Мандрівець, 2010. 224 с.
2. Волкова Н. П. Педагогіка. Київ: Академвидав, 2009. 616 с.
3. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
4. Зайченко І. В. Педагогіка. Київ: Освіта України, 2008. 528 с.
5. Кіт Г., Тарасенко Г. Українська народна педагогіка. Вінниця: Едельвейс і К, 2008. 302 с.
6. Корчак Я. Дитя людське: вибрані твори. Київ: ДУХ І ЛІТЕРА, 2012. 536 с.
7. Корчак Я. Право на повагу: вибрані твори. Київ: ДУХ І ЛІТЕРА, 2012. 328 с.
8. Корчак Я. Пригоди короля Мацюся: повість-казка. Київ: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2013. 534 с.
9. Максимюк С. П. Педагогіка. Кондор: Кондор, 2009. 670 с.
10. Ольчак-Ронікер Й. Януш Корчак. Сторінками біографії. Київ: ДУХ І ЛІТЕРА, 2012. 504 с.

ФАХОВІ МЕТОДИКИ ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ

Основна література

1. Бібік Н.М. Нова українська школа: порадник для вчителя: навчально-методичний посібник. Київ: Літера ЛТД, 2019. 208 с.
2. Вашуленко М.С. Методика навчання інтегрованого курсу «Українська мова» у 1-2 класах закладів середньої освіти на засадах компетентнісного підходу: навчально-методичний посібник. Київ: Освіта, 2019. 192 с.
3. Гільберг Т.Г., Тарнавська С.С., Павич Н.М. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу: навчально-методичний посібник. Київ, 2019. 256 с.
4. Державний стандарт початкової освіти. URL: <http://nus.org.ua/news/uryad-opublikuvav-novyj-derzhstandart-pochatkovoyi-osvity-dokument/> (дата звернення: 20.02.2022).
5. Закон України «Про вищу освіту». URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 20.02.2022).
6. Закон України «Про освіту». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1060-12> (дата звернення 20.02.2022).
7. Концепція Нової української школи. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення 20.02.2022).
8. Крамаренко Алла. Методика навчання природничої, громадянської та історичної освітніх галузей у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закладів ОПП «Початкова освіта». Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2020. 424 с.

9. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 3 - 4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу : навчально-методичний посібник для педагогічних працівників / Т. Г. Гільберт, С. С. Тарановська, З. М. Хитра, Н. М. Павич. Київ : Генеза, 2020. 240 с.
10. Попова Л.П. Методика навчання літературного читання: навчально-методичний комплекс. Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2017. 144 с.
11. Попова Л.П. Методика навчання української мови: матеріали до вивчення курсу: навчально-методичний посібник. Мелітополь, 2019. 168 с.
12. Про затвердження типових освітніх програм для 1–2 класів закладів загальної середньої освіти: Наказ МОН України від 08.10.2019 № 1272. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovih-osvitnih-program-dlya-1-2-klasiv-zakladiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti> (дата звернення 12.02.2022).
13. Про затвердження типових освітніх програм для 3–4 класів закладів загальної середньої освіти: Наказ МОН України від 08.10.2019 № 1273. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovih-osvitnih-program-dlya-3-4-klasiv-zakladiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti-1273> (дата звернення 12.02.2022).
14. Скворцова С.О., Онопрієнко О.В. Методика навчання математики у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах інтегрованого і компетентнісного підходів: навчально-методичний посібник. Харків: Ранок, 2019. 352 с.
15. Скворцова С.О., Онопрієнко О.В. Методика навчання математики у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах інтегрованого і компетентнісного підходів: навчально-методичний посібник. Харків: Ранок, 2020. 320 с.
16. Скворцова, С. О. Методика навчання математики у 3 - 4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах інтегративного і компетентнісного підходів : навчально- методичний посібник. Харків : Ранок, 2020. 320 с.
17. Старагіна, І. П. Нова українська школа: розвиток читацької компетентності в учнів початкової школи в системі інтегрованого навчання : навчально-методичний посібник. Харків : Соняшник, 2020. 176 с.
18. Терещенко В.М., Панченков А.О. Методика реалізації Українського правопису в новій редакції у закладах загальної середньої освіти: навчально-методичний посібник. Харків: Соняшник, 2019. 256 с.
19. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 3-4 клас. URL:<https://www.pedrada.com.ua/article/2712-nov-tipov-osvtn-programi-dlya-3-4-klasv>(дата звернення 20.02.2022).
20. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б. 3-4 клас.URL:<https://www.pedrada.com.ua/article/2712-nov-tipov-osvtn-programi-dlya-3-4-klasv>(дата звернення 20.02.2022).

Додаткова література

1. Бібік Н. М., Большакова І.О., Пристінська М.С. Я досліджую світ: навчальний зошит для 1 класу. Ч 1. Харків: Ранок, 2019. 23 с.
2. Бібік Н. М., Большакова І.О., Пристінська М.С. Я досліджую світ: навчальний зошит для 1 класу. Ч 2. Харків: Ранок, 2019. 23 с.
3. Бібік Н. М., Бондарчук Г.П. Я досліджую світ: підруч. інтегрованого курсу для 1 кл. ЗЗСО (у 2-х ч.). Ч.1. Харків: Ранок, 2018. 60 с.
4. Бібік Н. М., Бондарчук Г.П. Я досліджую світ: підруч. інтегрованого курсу для 1 кл. ЗЗСО (у 2-х ч.). Ч.2. Харків: Ранок, 2018. 60 с.
5. Бібік Н. М. Нова українська школа: порадник для вчителя. Київ: Літера ЛТД, 2018. 160 с.
6. Вашуленко М., Васильківська Н., Дубовик С. Українська мова та читання: підруч. для 3 класу закладів загальн. середньої освіти: у 2 ч. Ч 1. Київ: Освіта, 2020. 150 с.
7. Вашуленко О. Українська мова та читання: підруч. для 3 класу закладів загальн. середньої освіти: у 2 ч. Ч 2. Київ : Освіта, 2020. 160 с.
8. Вашуленко М., Дубовик С. Українська мова та читання: підруч. для 2 класу закладів загальн. середньої освіти: у 2 ч. Ч. 1. Київ: Освіта, 2019. 144 с.
9. Вашуленко О. Українська мова та читання: підруч. для 2 класу закладів загальн. середньої освіти: у 2 ч. Ч. 2. Київ: Освіта, 2019. 144 с.
10. Вашуленко М.С., Вашуленко О.В. Українська мова. Буквар: підруч. для 1 кл. закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах): Ч. 1. Київ: Освіта, 2018. 112 с.
11. Вашуленко М.С., Вашуленко О.В. Українська мова. Буквар: підруч. для 1 кл. закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах): Ч. 2. Київ: Освіта, 2018. 112 с.
12. Гільберг Т. Г., Тарнавська С. С., Гнатюк О. В., Павич Н. М. Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загальн. серед. освіти (у 2-х ч.) : Ч. 1. Київ: Вид-во «Генеза», 2018. 112 с. : іл.
13. Гільберг Т., Бойко С., Павич Н. Я пізнаю світ:експериментальний навчальний посібник для 1 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Ч. 6. Київ: Генеза, 2017. 64 с.
14. Гільберг Т., Тарнавська С., Павич Н. Методика навчання інтегрованого курсу "Я досліджую світ" у 1-2 класах ЗЗСО на засадах компетентнісного підходу: навч.-метод. посіб. Київ: Генеза. 2019. 256 с.
15. Гільберг Тетяна, Тарнавська Світлана, Грубіян Лариса, Павич Ніна. Я досліджую світ : підручник інтегрованого курсу для 3 класу закладів загальної середньої освіти за прогр. О. Савченко (у 2-х частинах). Ч. 1. Київ : Генеза, 2020. 175 с.
16. Гільберг Тетяна, Тарнавська Світлана, Грубіян Лариса, Павич Ніна. Я досліджую світ : підручник інтегрованого курсу для 3 класу закладів загальної середньої освіти за прогр. О. Савченко (у 2-х частинах). Ч. 2. Київ: Генеза, 2020. 164 с.

17. Грушинська І. В., Хитра З. М., Дробязко І. І. Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.) : Ч. 1. Київ:УОВЦ. «Оріон», 2018. 112 с. : іл.
18. Грушинська І. В., Хитра З. М., Дробязко І. І. Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.) : Ч. 2. Київ:УОВЦ. «Оріон», 2018. 112 с. : іл.
19. Грушинська І., Хитра З. Я досліджую світ : підручник інтегрованого курсу для 3 класу закладів загальної середньої освіти за прогр. О. Савченко (у 2-х частинах). Ч.1. Київ : Оріон, 2020. 160 с.
20. Грушинська І., Хитра З. Я досліджую світ : підручник інтегрованого курсу для 3 класу закладів загальної середньої освіти за прогр. О. Савченко (у 2-х частинах). Ч.1. Київ : Оріон, 2020. 160 с.
21. Грушинська І., Хитра З. Я досліджую світ : підручник інтегрованого курсу для 3 класу закладів загальної середньої освіти за прогр. О. Савченко (у 2-х частинах). Ч.2. Київ : Оріон, 2020. 160 с.
22. Заїка А. Математика: підручник для 2 кл. закл. заг. середн. освіти. Тернопіль: Підручники і посібники, 2019. 144 с.
23. Наумчук В.І., Наумчук М.М., Коник Н.Я. Українська мова та читання: підруч. для 2 класу закладів загаль. середньої освіти: у 2 ч. Ч. 1. Тернопіль: Астон, 2019. 144 с.
24. Наумчук В.І., Наумчук М.М., Коник Н.Я. Українська мова та читання: підруч. для 2 класу закладів загаль. середньої освіти: у 2 ч. Ч. 2. Тернопіль: Астон, 2019. 144 с.
25. Пономарьова К. Українська мова. Буквар: Підручник для учнів 1 класу ЗЗСО (у 2-х частинах). Ч.1. Київ: УОВЦ «Оріон», 2018. 112 с.
26. Пономарьова К. О.В. Українська мова. Буквар: Підручник для учнів 1 класу ЗЗСО (у 2-х частинах). Ч.2. Київ: УОВЦ «Оріон», 2018. 128 с.
27. Пономарьова К. Українська мова та читання: підруч. для 2 класу закладів загальн. середньої освіти: у 2 ч. Ч. 1. Київ: Оріон, 2019. 148 с.
28. Савченко О. Українська мова та читання: підруч. для 2 класу закладів загальн. середньої освіти: у 2 ч. Ч. 2. Київ: Оріон, 2019. 148 с.
29. Пономарьова К., Гайова Л. Українська мова та читання: підруч. для 3 класу закладів загальн. середньої освіти: у 2 ч. Ч. 1. Київ: Оріон, 2020. 160 с.
30. Савченко О. Українська мова та читання: підруч. для 3 класу закладів загальн. середньої освіти: у 2 ч. Ч 2. Київ: Оріон, 2020. 160 с.
31. Пономарьова К.І. Я дружу зі словом: посібник з української мови для уч. 2 кл. Ч.1. Київ: Оріон, 2019 .96 с.
32. Пономарьова К.І. Я дружу зі словом: посібник з української мови для уч. 2 кл. Ч.2. Київ: Оріон, 2019 .96 с.
33. Скворцова С. О., Онопрієнко О. В. Математика: підруч. для 1 класу закл. загал. серед. освіти. Харків: Вид-во «Ранок», 2018. 144 с. :іл.
34. Скворцова С. О., Онопрієнко О. В. Математика: підруч. для 2 класу закл. загал. серед. освіти. Харків: Вид-во «Ранок», 2019. 144 с. :іл.

35. Скворцова С. О., Онопрієнко О. В. Математика: підруч. для 3 класу закл. загал. серед. освіти. Харків: Вид-во «Ранок», 2020. 144 с. :іл.
36. Лищенко Г. П., Тарнавська С. С., Лищенко К. О. Математика: підруч. для 1 класу закл. загал. серед. освіти. Київ: Генеза, 2018. 144 с.: іл.
37. Лищенко Г. П. Математика: підруч. для 2 класу закл. загал. серед. освіти. Київ: Генеза, 2019. 144 с.: іл.
38. Лищенко Г. П. Математика: підруч. для 3 класу закл. загал. серед. освіти (у 2 частинах): ч. 1. Київ: Генеза, 2020. 128 с.: іл.
39. Лищенко Г. П. Математика: підруч. для 3 класу закл. загал. серед. освіти (у 2 частинах): ч. 2. Київ: Генеза, 2020. 128 с.: іл.
40. Логачевська С. П., Логачевська Т. А., Комар О. А. Математика: підруч. для 1 класу закл. загал. серед. освіти. Київ: Літера ЛТД, 2018. 128 с.
41. Логачевська С. П., Логачевська Т. А., Комар О. А. Математика: підруч. для 2 класу закл. загал. серед. освіти. Київ: Літера ЛТД, 2019. 128 с.
42. Логачевська С. П., Логачевська Т. А., Комар О. А. Математика: підруч. для 3 класу закл. загал. серед. освіти (у 2 частинах): Ч. 1. Київ: Літера ЛТД, 2020. 112 с.
43. Логачевська С. П., Логачевська Т. А., Комар О. А. Математика: підруч. для 3 класу закл. загал. серед. освіти (у 2 частинах): Ч. 2. Київ: Літера ЛТД, 2020. 112 с.
44. Федківич О.Л., Бакуліна Н.В. Теорія і практика формувального оцінювання в 1-2 класах закладів середньої освіти: навчально-методичний посібник. Київ: Генеза, 2019. 64 с.
45. Федківич О., Богданець-Білоskalенко Н. Нова українська школа: теорія і практика формувального оцінювання у 3-4 класах закладів середньої освіти: навчально-методичний посібник. Київ: Генеза, 2020. 96 с.
46. Варзацька Л. О., Трохименко Т. О. Українська мова та читання: підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти : у 2 ч. Ч. 1. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2019. 160 с.
47. Чипурко В. Українська мова та читання: підручник для 2 класів закладів загальн. серед. освіти: у 2 ч. Ч.2. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2019. 160 с.